

Z Á V E R E Č N Á S P R Á V A

o bezpečnostnom vyšetovaní leteckej nehody

lietadla typu **DA-40 D**

poznávacej značky **OM-SCS**

Bezpečnostné vyšetrovanie leteckej mimoriadnej udalosti bolo vykonané podľa § 18 zákona č. 143/1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 o vyšetovaní a prevencii nehôd a incidentov v civilnom letectve, ktorými sa riadi vyšetrovanie leteckých nehôd a incidentov v civilnom letectve.

Záverečná správa je vydaná v súlade s predpisom L 13, ktorý je aplikáciou ustanovení ANNEX 13, Vyšetrovanie leteckých nehôd a incidentov k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve.

Výhradným cieľom bezpečnostného vyšetrovania je zistenie príčin vzniku udalosti a prevencia vzniku takýchto udalostí, nie však poukazovanie akejkoľvek viny alebo zodpovednosti osôb.

Táto záverečná správa, jej jednotlivé časti alebo iné dokumenty, vzťahujúce sa k bezpečnostnému vyšetrovaniu predmetnej udalosti majú len informatívny charakter a nemôžu byť použité inak, len ako odporúčenie pre realizáciu opatrení, ktoré by zabránili vzniku ďalších leteckých mimoriadnych udalostí s obdobnými príčinami.

A. ÚVOD

Prevádzkovateľ / Vlastník:	Seagle Air – FTO, s.r.o. / FORMEDIA S.C.A., s.r.o.
Typ prevádzky:	športové a rekreačné lietanie
Typ lietadla:	DA-40 D
Poznávacia značka:	OM-SCS
Miesto vzletu:	letisko Trenčín / LZTN
Fáza letu:	pristátie
Miesto nehody:	letisko Prievidza / LZPE
Dátum a čas nehody:	14.05.2017, 16:30

Poznámka: Všetky časové údaje v tejto správe sú uvádzané v UTC čase.

B. INFORMATÍVNY PREHĽAD

Dňa 14.05.2017 pilot s lietadlom typu DA-40 D, poznávacej značky OM-SCS (ďalej len „OM-SCS“), pristával na letisku LZPE.

Po tvrdom pristátí sa OM-SCS odrazilo od trávinatej vzletovej a pristávacej dráhy (ďalej len „RWY“), stalo sa neovládateľným a následným pohybom poškodilo odstavené vetrone z leteckej súťaže Glide Challenge Cup GSS-KSS PRIEVIDZA 2017 (ďalej len „Glide Challenge“).

Udalosť bola telefonicky nahlásená organizátorom súťaže Glide Challenge na Letecký a námorný vyšetovací útvar.

Na vyšetrenie príčin vzniku predmetnej udalosti bola ustanovená komisia

Ing. Igor Benek	predseda bezpečnostnej vyšetrovacej komisie
Lic. Jaroslava Mičeková	člen bezpečnostnej vyšetrovacej komisie

Správu vydáva:

Letecký a námorný vyšetovací útvar
Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky

C. HLAVNÁ ČASŤ SPRÁVY

1. FAKTICKÉ INFORMÁCIE
2. ANALÝZY
3. ZÁVERY
4. ODPORÚČANIA NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI

1. FAKTICKÉ INFORMÁCIE

1.1 Priebeh letu

Dňa 14.05.2017 pilot vykonával navigačný let po trati LZTN – Nemšová –Beluša – letisko Žilina/LZZI - Strečno – letisko Martin/LZMA – Dubové - LZPE - Hradište - Trenčianske Jastrabie - LZTN.

Počas letu sa pilot rozhodol vykonať medzipristátie na letisku LZPE.

V čase 16:20 pilot kontaktoval operátora CTAF(Spoločná poradná prevádzková frekvencia) LZPE na freq 122,60 MHz k povoleniu pristáť na letisku LZPE.

V tom čase bola na letisku LZPE vykonávaná činnosť - letecká súťaž Glide Challenge.

CTAF LZPE poskytol pilotovi informácie o RWY v používaní, meteorologické informácie a informácie o známej prevádzke.

Pilot vykonal priblíženie na pristátie ľavým okruhom RWY04L. Samotné pristátie vykonal 265 metrov za prah RWY04L pri rýchlosti 60 KIAS (knots indicated airspeed) v plnej konfigurácii klapiek.

Na pravej strane RWY04R, 280 metrov za prahom, sa nachádzal vetroň SP-3985 po pristáti zo súťažnej úlohy.

OM-SCS tvrdo dosadlo na RWY04R v traverze na hlavný podvozok s okamžitým dotykem predného podvozku s RWY, čo malo za následok, že svojou kinetickou energiou vykonalo odskočenie od RWY s vybočením pozdĺžnej osi do pravej strany. Počas tohto manévru tesne minulo vetroň odstavený po pristáti na RWY04R.

OM-SCS znovu dosadlo na RWY04R, ale so značným vybočením do pravej strany a pokračovalo cez RWY04L, RWY04R smerom k stojánke vyčlenenej k zaparkovaniu vetroňov počas leteckej súťaže. Pilot vzniknutú situáciu riešil rozhodnutím vykonať vzlet a zvýšil pripusť motora. 20-30 metrov pred zaparkovanými vetroňmi sa mu podarilo „zdvihnúť“ prednú podvozkovú nohu. Následne prišlo k stretu OM-SCS s odstavenými vetroňmi a k zlomeniu prednej podvozkovvej nohy. Lietadlo spadlo na prednú časť, prišlo k násilnému zastaveniu motora, otočilo sa o 180° a ostalo stáť pri transportných vozoch.

Posádka OM-SCS vystúpila z lietadla svojpomocne bez zranení.

Letecká nehoda bola dňa 14.05.2017 telefonicky oznámená operátorom CTAF LZPE Leteckému a námornému vyšetrovaciemu útvaru MDV SR.

Denná doba: Deň
Pravidlá letu: VFR

1.2 Zranenia osôb

Zranenie	Posádka	Cestujúci	Ostatné osoby
Smrteľné	-	-	-
Vážne	-	-	-
Ľahké zranenia	-	-	-
Bez zranení	1	1	

1.3 Poškodenie lietadla

OM-SCS bolo pri leteckej udalosti zničené:

- zlomené listy vrtule, zničené kryty motora, poškodenie dôležitých častí motora, deformovaná konštrukcia uchopenia motora, poškodená protipožiarna stena, poškodené uchytenie pravého krídla v trupe, hlavný podvozok deformovaný, predná podvozková noha vylomená z trupu a zlomená v mieste uchytenia, vytrhnuté puzdrá uchytenia podvozku z nosnej konštrukcie trupu, prasknutá chvostová časť trupu, poškodené palubné prístroje v dôsledku intenzívneho preťaženia.

1.4 Ostatné škody

Počas pristátia OM-SCS s následným vybehnutím z RWY prišlo k poškodeniu zaparkovaných vetroňov poznávacích značiek:

SP-3955 – zničené

D-4972 – zničené

SP-3993 – poškodený vo veľkom rozsahu

SP-3896 – poškodený

SP-3968 – poškodený

1.5 Informácie o leteckom personáli

Pilot:

občan Slovenskej republiky, vek 55 rokov, držiteľ preukazu spôsobilosti súkromného pilota letúnov PPL(A), vydaný Dopravným úradom Slovenskej republiky dňa 01.07.2015.

Kvalifikácie:

SEP(L) - s vyznačenou platnosťou do 30.06.2017.

Osvedčenie zdravotnej spôsobilosti 2. triedy s vyznačenou platnosťou do 21.12.2017.

Osvedčenie zdravotnej spôsobilosti LAPL s vyznačenou platnosťou do 21.12.2018.

Letové skúsenosti:

Celkový nálet pilota ku dňu 14.05.2017

118 h 50 min a 416 letov

1.6 Informácie o lietadle

Typ: DA-40 D

Poznávacia značka: OM-SCS

Výrobné číslo: D4.169

Výrobca: Diamond Aircraft Industries GmbH, Austria

Osvedčenie letovej spôsobilosti č. 1273/01, vydané 30.09.2016 Dopravným úradom Slovenskej republiky.

Zákonné poistenie – Allianz Slovenská poisťovňa, a.s., č.411 023 349, platné do 22.09.2017.

Celkový nálet lietadla ku dňu 14.05.2017

1947 hod 10 min

1.7 Meteorologická situácia

Neuvádza sa.

1.8 Navigačné zariadenia

Neuvádza sa.

1.9 Spojenie

Neuvádza sa.

1.10 Informácie o letisku

Letisko LZPE je verejné medzinárodné letisko.

Nadmorská výška je 260 m (853 ft) / RWY 04L/22R o rozmeroch 940*85 m.

1.11 Letové zapisovače a ostatné záznamové prostriedky

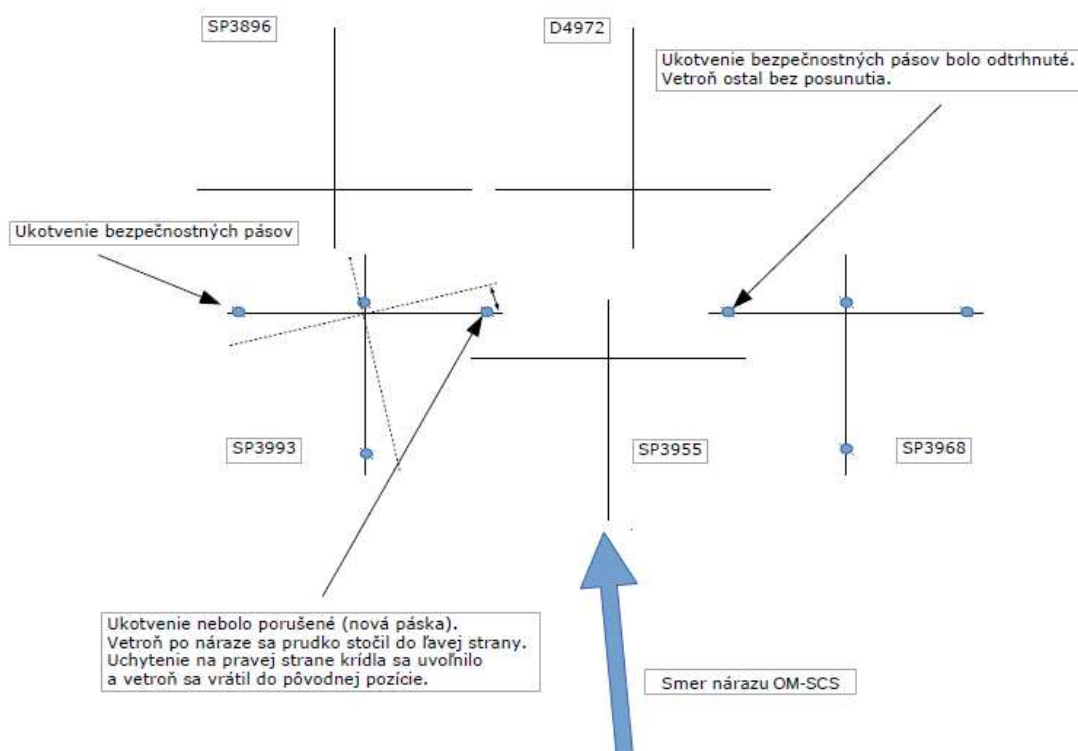
Neuvádza sa.

1.12 Informácia o dopade a troskách

Poloha vetroňa po pristáti SP-3985 48°45'52.00"N, 18°35'08.00"E

Prvý dotyk OM-SCS s RWY 48°45'52.93"N, 18°35'04.81"E

Miesto zastavenia OM-SCS 48°45'57.21"N, 18°35'21.48"E

1.13 Lekárske a patologické nálezy

Neuvádza sa.

1.14 Požiar

Nevznikol.

1.15 Aspekty prežitia

Pátranie a záchranu prostriedkami SAR nebolo nutné vykonať.

1.16 Testy a výskum

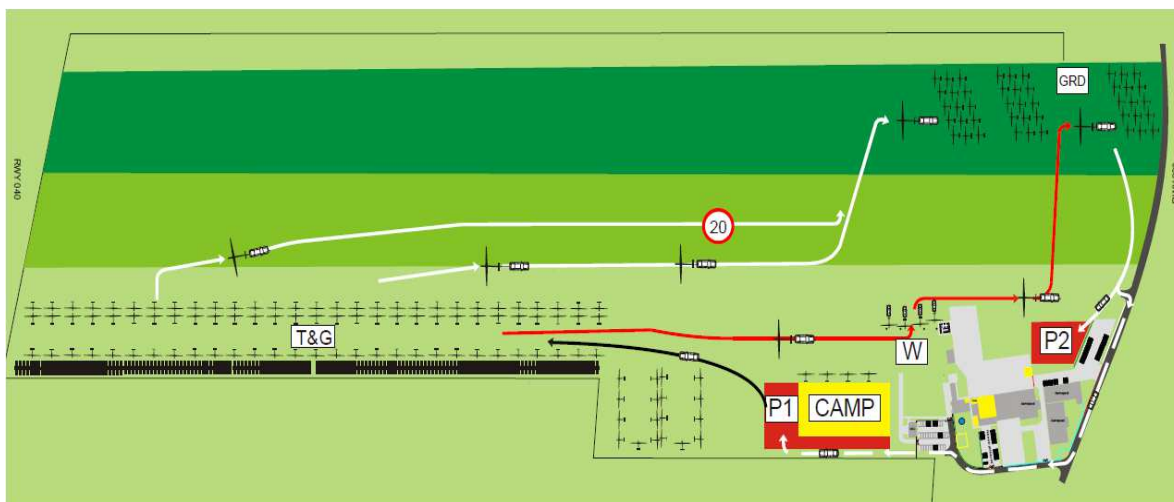
Nebolo nutné vykonať žiadne testy ani expertné preskúmanie častí lietadla.

1.17 Informácie o organizáciách a riadení

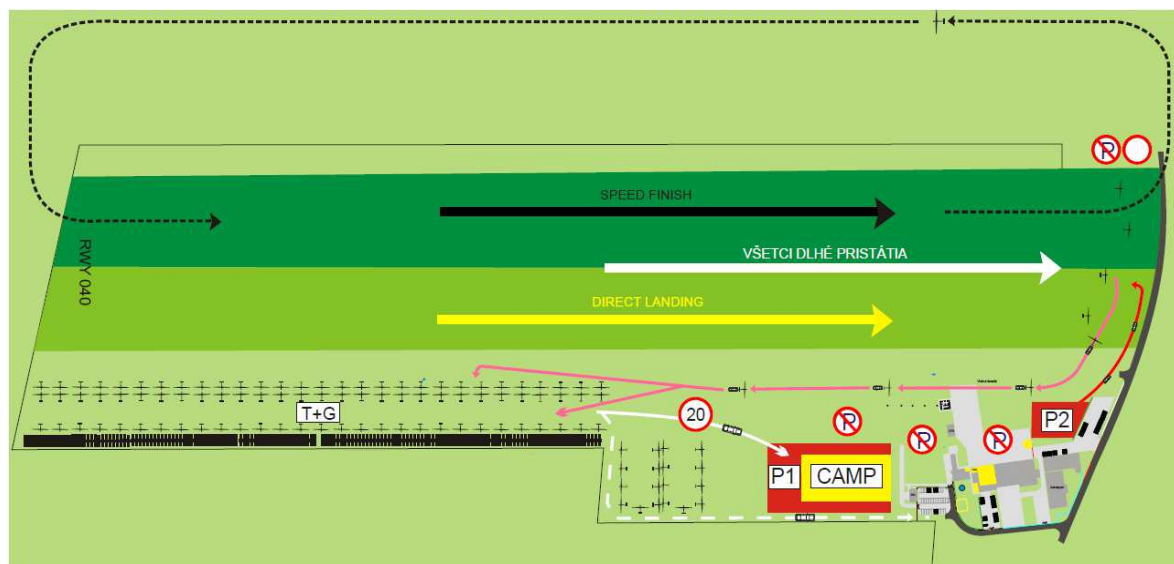
Letová činnosť bola vykonávaná v súlade s leteckými predpismi, ktoré sú platné na území Slovenskej republiky a lokálnymi pravidlami.

V daný deň pred začatím súťaže bola v prevádzke RWY22.

Poškodené vetrone pri leteckej súťaži Glide Challenge boli zaparkované na predpísaných prevádzkových plochách.

Transport vetroňov na GRID RWY22

V čase leteckej udalosti bola v prevádzke RWY040

1.18 Doplnkové informácie

Neuvádza sa.

1.19 Spôsoby bezpečnostného vyšetovania

Boli použité bežné spôsoby vyšetovania.

2. ANALÝZA

2.1. Činnosť pilota

Pilot sa rozhodol počas navigačného letu vykonať medzipristátie na letisku LZPE.

Konečné priblíženie na pristátie vykonal do 1/3 RWY04L. Približne v rovnakej vzdialenosti sa nachádzal vetroň po pravej strane, ktorý pristál tesne predtým zo súťažnej úlohy na RWY04R.

Pilot pravdepodobne pri pristáti zameral svoju pozornosť na vetroň po pravej strane a nevenoval sa dostatočne vlastnému klesaniu na pristátie. Touto činnosťou priviedol lietadlo vo fáze pristávania pod veľkým uhlom nábehu a neustálym doťahovaním riadiacej páky vykonal vysoké podrovnanie nad RWY, ktoré včas neopravil.

Následne prišlo k strate rýchlosti a kloneniu lietadla do pravej strany s nežiadúcim prudkým tvrdým dotykom so zemou na hlavný podvozok v traverze s okamžitým dotykom predného podvozku s RWY, čo malo za následok, že lietadlo svojou kinetickou energiou vykonal odskočenie od RWY s vybočením pozdĺžnej osi do pravej strany.

OM-SCS znovu dosadlo na RWY, ale so značným vybočením do pravej strany (mimo os RWY04L) a pokračovalo cez RWY04L, RWY04R smerom k stojánke vyčlenenej k zaparkovaniu vetroňov počas leteckej súťaže. V tomto okamihu OM-SCS tesne minulo vetroň odstavený po pristáti na RWY04R.

Následne pilot zvýšil pripusť motora s úmyslom vzlietnuť, avšak s približovaním sa k stojánke, kde boli zaparkované vetrone, sa mu nepodarilo korigovať vzniknuté momenty ktoré pôsobili počas vzletu (vplyv reakčného momentu od vrtule, gyroskopický moment) a následne vyrovnať lietadlo do osi RWY04. Pred zaparkovanými vetroňmi sa mu podarilo zdvihnúť prednú podvozkovú nohu.

Následne prišlo k stretu lietadla s vetroňmi a k zlomeniu prednej podvozkovej nohy.

3. Z Á V E R Y / Príčina vzniku leteckej nehody

3.1 Zistenia

Pilot

- mal podľa predloženej dokumentácie platné kvalifikácie pre vykonávanie letov na danej kategórii lietadiel,
- v čase leteckej udalosti nebol pod vplyvom alkoholu, drog ani bežných liečiv, ktoré mohli znížiť pozornosť počas letu.

Lietadlo

Malo platnú dokumentáciu a nevykazovalo žiadnu poruchu pred leteckou udalosťou.

Letisko

Nemalo vplyv na vznik predmetnej udalosti.

Poškodené vetrone boli odstavené na ploche na to predpísanej.

3.2 Príčiny leteckej nehody

Nezvládnutie techniky pilotáže pilotom pri pristáťí.

4. ODPORÚČANIA NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI

Záverečná správa z vyšetrovania predmetnej leteckej nehody neobsahuje žiadne odporúčania.

V Bratislave, 12.07.2017